

točki peti se določi brezprizivna razsodba švicarskega zveznega predsednika v razmejitvenih vprašanjih. V točki šesti se določa konferenca obojestranskih strokovnjakov za rešitev gospodarskih in finančnih vprašanj dva meseca po obojestranski ratifikaciji pogodbe. V točki sedmi so določene gospodarske in narodnostne ugodnosti za Italijane v Dalmaciji ter reciprociteta vseučiliških naslovov in diplom. V točki osmi se pravi, da bodeta obe vladi kar najhitreje zaključili konvencijo, ki bo imela za nalogo pospešiti intimni vzajemni razvoj kulturnih odnošajev med obema državama.

Napram poročevalcu ljubljanskega 'Jutra' se je izjavil Trumbić o pogodbi z Italijo sledeče:

„Končali smo spor, ki se je zavladoval tako dolgo, ker so temeljni interesi bodočnosti naše države zahtevali, da se ta spor konča. Interes državne celine nam je narekoval potrebo, da smo pristali na neizbežne in težke žrtve, ki smo jih prinesli našemu narodnemu edinstvu. Naši bratje, ki niso tako srečni, da bi pripadali naši novi državi, naj bodo prepričani, da je ta naša žrtev bila neizogibna posledica razmer. V našo korist je, da smo prišli do neposrednega sporazuma. Delo naših delegatov je sedaj predloženo sodbi našega naroda. Ali samo bodoče generacije bodo mogle izreči svojo končno sodbo. Bolesti našega naroda, žrtve sporazuma ne čuti nikdo bolj, kakor mi, ki smo sklenili ta sporazum. Toda naša dolžnost je bila, da delamo s stisnjenimi zobmi kot odgovorni predstavniki dvanajstmilijonskega naroda, ki v teh usodepolnih časih ni mogel živeti v negotovosti brez določenih mej na vseh straneh. Sporazum z Italijo pomagal bi naši državi, da tudi na zunaj pokaže svojo moč. Sedaj pa je dolžnost našega naroda, da izkoristi v svojo srečo ujedinjenje in svobodo, katero je dohil.

V odgovor!

Dne 15. novembra t. l. se je vršil v minoritskem samostanu v Ptujju klerikalni shod. Poroča se mi med drugim, da se je precej napadalo odvetnike. Neki govornik je trdil, da je neki ptujski odvetnik zaračunal za pismo v Italijo, tam nahajajočemu se ujetniku znesek po 3000 K. Ker je precej znano, da sem opravljal delo za ujetniške rodbine menda edino jaz, smatram za svojo dolžnost, da na ta napad odgovorim.

Prvi čas po vrnitvi iz ujetništva sem opravljal obširno korespondenco z rodbinami ujetih tovarišev časnikov. Ko se je med tem razvedelo doma, da sem se vrnil, so se zatekali k meni mnogoštevilne rodbine (najmanj 50), ki so dale potom mene pisati ujetim sorodnikom, pošiljati denar, vpraševati v Švici in na Dunaju glede usode ujetih ali pogrešanih sorodnikov. Delal sem prošnje za predčasno vdomovljenje mnogih ujetnikov v Italiji ter skrbel za tozadevne intervencije demokratskih narodnih zastopnikov pri vladi v Beogradu. Vse to delo sem opravljal skozi leto dni in več iz usmiljenja in sočustvovanja napram ujetnikom. Niti gotovih izdatkov nisem nikomur zaračunal, kar priča še danes ujetniški akt v pisarni in vse osobje. Ta dejstva kažejo, kake moralne kvalitete je zgorajšnji napad name. O tem naj sodijo bralci sami.

Ptuj, dne 16. novembra 1920.

Dr. Tone Gosak, odvetnik v Ptujju.

Gospodarstvo.

Prvo pretakanje novega vina.

Kdor hoče umno kletariti, se ne sme ravnati po pratiki, ampak mora za vsak slučaj posebej preudariti jeli potrebno to ali ono delo izvršiti prej ali slej, kakor je sicer splošno v navadi. Posebno mora biti v tem oziru pozoren tudi glede prvega pretakanja.

S prvim pretakanjem po burnem vrenju dosežemo, da se loči vino kolikor mogoče od drož in da se novo vino prezrači.

Drože, to so glivice kvasnice in pa razne druge primesi, ki so prišle z grozdem v mošt, se vsedejo po burnem vrenju na dno; mošt se začne čistiti. Kvasnice, ki so se izživele in druge v drožeh se nahajajoče snovi pa počno se razkrajati, to je gniti, to gnitje spremeni okus vina, ki se lahko vsled tega tudi popolnoma skvari. Ako hočemo to preprečiti, je torej neobhodno potrebno, da vino, kakor hitro se začne čistiti, ločimo od drož, t. j. pretočimo. Šibka vina, to so taka, ki imajo malo moči (alkohola) in ne preveč kisline in pa vina iz gnilega grozdja ter vina v toplih kletah se posebno rada pokvari, če se predolgo odlaga s prvim pretakanjem. Včasih pa se ne spremeni okus vina tudi, če leži eno leto in dalje na drožeh. Dogaja se to v mrzlih kletah pri močnem, pa tudi pri zelo kislem vinu; taka vina so pa redkokdaj čista in rada počrne po pretoku.

V drožeh se pa nahajajo tudi neke vrste glivic, ki po končanem burnem vrenju zmanjšujejo kislino v vinu. Določitev časa za prvi pretok je torej odvisna tudi od množine kisline, ki jo vsebuje vino. Bolj kislina vina je vsled tega pretakati pozneje, kakor manj kislina.

Če je tudi znabiti pri gotovih okolščinah v pojdinih slučajih pozno pretakanje tu in tam ugodno za razvoj vina, bode vendar za naše razmere bolj umestno vino takoj po burnem vrenju, najkasneje pa do sredine februarja ločiti od drož, to je prvokrat pretočiti in tudi, če je le deloma čisto. Na ta način pridejo one kvasne glivice, ki še plavajo v vinu, v dotiko z zrakom, kar jih zopet poživi, ojači in prisili k zopetnemu delovanju, ki povzroči, da vino dobro povre. Ob enem delujejo pa tudi kisline razjedajoče glivice, vino postaja vedno popolnejše in mi pravimo, da vino zori.

Pripomnim še, da je vino iz nezdravega ali gnilega grozdja treba takoj po burnem vrenju pretočiti, da se čim preje izločijo vinu slab okus dajoče snovi. Da se moramo posluževati pri pretakanju čiste, primerno pripravljene, to je povinjene posode, je samo ob sebi umevno. Drugo vprašanje je pa, ali naj sode, v katere mislimo pretakati, zažveplamo ali ne. To je pač popolnoma odvisno od vina, ki prihaja tu v poštev. Vino iz zdravega čistega grozdja, ki je pravilno odvrelo in ima čist okus ter ne spreminja svoje barve, ako ga postavimo v kozarcu čez noč v sobo, ne bomo pretakali v zažveplane, ampak v snažne, s čisto vodo splahnjene sode. Vino iz gnilega ali sicer bolnega grozdja, ter ono, ki na zraku porjavi, je vsekakor pretakati v sode, ki smo jih nekoliko zažveplali. Žveplova sokislina prepreči namreč razvoj vinu škodljivih, oziroma okus vina spreminjajočih snovij. Po opisanem si lahko vsak sam prevdari, kedaj naj prvokrat pretaka. V splošnem pa ne bode umestno odlagati s prvim pretakanjem čez sredino prosinca. Nekateri bodo lahko protakali tudi že koncem novembra. Med tem pa je vino spolnjevati, da se ne zbiri in da ne cikne.

Jos. Zupanec.

Dopisi.

Državna razredna loterija. V prihodnjih dneh začela bode poslovati naša državna razredna loterija. Vsako kolo je razdeljeno v 5 razredov ter se bodo izdajale cele, polovične, četrtinske in osminske srečke. Cena celim srečkam za vsak razred znaša 192 K in bode v vsakem kolu izžrebana polovica vseh srečk. Glavni dobitnik znaša 4.000.000 K. Interesenti se opozarjajo, da si naročijo in

puštijo rezervirati srečke že vnaprej čim prej, da se jih zamore naročiti. Pooblaščen prometno mesto za državno loterijo v Ptujju je Podružnica Ljubljanske kreditne banke.

Usmiljeni bratji iz Kandije pri Novem mestu bodo pobirali prihodnje tedne po Štajerskem. Priporočamo jih vsem usmiljenim srcem!

Verouk na deški meščanski šoli v Ptujju. Na volilnem shodu v minoritskem samostanu dne 15. t. m. je g. Brenčič trdil, da se na tukajšnji deški meščanski šoli ne poučuje verouk. G. Brenčič bi lahko vprašal pri mestnem župnijskem uradu, predno na javnem shodu trdi neresnico. Izvedel bi, da g. mestni vikar Cilenšek poleg vseh svojih pisarniških poslov zelo požrtvovalno in vestno poučuje verouk na deški meščanski šoli v Ptujju. Res pa je, da je v Ptujju pomanjkanje katehetov, ker se gg. dr. Korošec in drugi duhovniki raje bavijo s politiko nego z dušnim pastirstvom in poučevanjem verouka.

Primorski begunci, ki so vsled političnih prilik v zasedenem ozemlju bili materialno oškodovani, bodisi vsled neopravičene internacije ali zapora, bodisi vsled izgredov, se pozivajo, da v najkrajšem času predložijo Uradu za zaščito beguncev, Ljubljana, Turjaški trg 3, vsa tozadevna dokazila oziroma verodostojne podatke o utrpljeni škodi. V spisu naj se navede ime, takratno bivališče in pristojnost oškodovanca.

Požar. V tovarni za špirit in kvas v Račjem je v četrtek zvečer iz neznanega vzroka izbruhnil požar, ki je kljub intervenciji požarnih bramb tovarno popolnoma upepelil.

Miklavžev večer z raznovrstnim sporedom priredi ptujski Sokol za članice, članstvo in vse prijatelje Sokolstva v soboto, dne 4. grudna t. l. ob 20. uri v Društvenem domu.

Miklavžovo za deco in naraščaj pa v nedeljo, dne 5. grudna t. l. ob 17. uri v Narodnem domu, kjer se sprejemajo darila od 10. do 12. ure in od 16. do 17. ure, ki naj bodo dobro zavita in z natančnim naslovom. Naše c. dame pa prosimo že sedaj za pecivo za naše malčke.

Odbor.

Narodni socialci so hoteli vloviti preteklo nedeljo na shodu JDS. kakega kalina za svojo falitno stranko in poslali so v boj svojega kandidata Mikuletiča, kateri je prepričan, da je požrl v par dneh svojega političnega delovanja z veliko žlico vso politično modrost. Pa kakor cele stranke, tako obstoji tudi njegova najvišja modrost v obrekovanju in zmerjanju. Misleč, da je med svojimi somišljeniki ali da piše članke za svoj lajzburnal „Nova Pravda“, je napel iste strune, pa se je hudo zmotil. Odgovoril mu je pošteno dr. Fermevc, kakor je zaslužil. Priporočali bi njemu in njegovim somišljenikom, da bi si ta odgovor zapisali vsak v svoj album. Nova Pravda pa lahko laja naprej.

Kakih sredstev se poslužujejo naši klerikalci v volilnem boju, kaže najlepše govor duhovnika dr. Hohnjeca na shodu v Ptujju, ki je pozival žene in dekleta, kojih moži ne bodo volili kandidatov SLS., da jim vsako jed prismode in presolè, onim pa, ki bodo volili z njihovo stranko, naj pripravljajo le najboljše jedila. Tudi v cerkev to nedeljo ni treba hoditi. Gospodje mislijo pač žene in dekleta sami „troštati“, če nastanejo doma prepiri, svojim ovčicam pa pridigovati, da je vera v nevarnosti. Je tudi morala.

Z nedeljskega shoda demokratske stranke v Ptujju. Ko je minister dr. Kukovec razpravljal o težavnem položaju, v katerem so bili naši delegati primorani podpisati pogodbo z Italijo v Sv. Marjeti, so klicali nekateri priznani pristaši NSS.: „Italijani naj zasedejo Ljubljano! Italija naj zasede celo Slovenijo!“ Obsojamo prav odločno takšne in enake izraze nevolje nad šentmarjetsko pogodbo. Posebno neumestno je še, ako vsklikajo tako državni nameščenci če tudi iz zasedenega ozemlja. Nas vse boli, da ni prišlo do ujedinjenja celega slovenskega plemena. Ker nismo ujedinjeni vsi Slovenci, pa vendar ne bomo dajali prednost Italiji pred Jugoslavijo. Kdor kriči, da naj raje vse Slovence pohrustajo Italijani, ta hujska proti ujedinjenju